

prima instanță, Judecătoria Chișinău, sediul Central (jud: R. Țurcanu)  
instanța de apel, Curtea de Apel Chișinău (jud: L. Bulgac, G. Dașchevici, A. Panov)

## DECIZIE

11 septembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ  
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul  
judecătorii

Tatiana Vieru  
Nina Vascan  
Dumitru Mardari  
Iurie Bejenaru  
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Glasmet”,  
reprezentată de avocatul Vitalii Mamaliga,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu  
Răspundere Limitată „Glasmet” împotriva Firmei de Producție și Comerț „ABC”  
Societate pe Acțiuni cu privire la încasarea datoriei și cheltuielilor de judecată, și

la cererea reconvențională depusă de Firma de Producție și Comerț „ABC”  
Societate pe Acțiuni împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Glasmet” cu  
privire la încasarea penalității contractuale, sumei cu titlu de îmbogățire fără justă  
cauză, cheltuielile de judecată, obligarea înlăturării viciilor și eliberarea facturilor  
fiscale aferente contractului de antrepriză,

împotriva deciziei din 21 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

### c o n s t a t ă :

La 12 februarie 2018, SRL „Glasmet” a depus cerere de chemare în judecată  
împotriva FPC „ABC” SA, prin care a solicitat încasarea datoriei în sumă de 3  
544,97 de Euro, cheltuielile de judecată compuse din taxa de stat în sumă de 2  
203,40 lei.

În motivarea acțiunii a indicat că între acesta, în calitate de executor, și pîrît,  
în calitate de beneficiar, au avut loc relații comerciale în baza contractului de  
antrepriză nr. 07/2016 din 04 iulie 2016 și anexele nr. 1 și nr. 2 din 04 iulie 2016,  
prin care SRL „Glasmet” s-a obligat să execute lucrări de producere și montare a  
ușilor și ferestrelor de fațadă la obiectul de pe str. Sfatul Țării 14/1, mun. Chișinău,  
iar FPC „ABC” SA și-a asumat obligația să recepționeze lucrările și să achite  
costul acestora.

Reclamanta a afirmat că și-a executat conștiincios obligațiunile, efectuând  
lucrările conform anexei nr. 1 la contract, respectând solicitările beneficiarului.  
Volumul total de lucrări a fost estimat la suma de 24 584,97 de Euro.

Conform pct. III al anexei nr. 1 la respectivul contract, beneficiarul a achitat suma de 21 040 de Euro, astfel, datoria FPC „ABC” SA față de SRL „Glasmet” pentru lucrările executate constituie suma de 3 544,97 de Euro.

SRL „Glasmet” a menționat că la 14 februarie 2017 a expediat în adresa FPC „ABC” SA somație, prin care a solicitat achitarea integrală a datoriei în mărime de 3 544,97 de Euro, în termen de 5 zile din momentul recepționării somației. Pârâtul a recepționat somația, fapt probat prin avizul poștal de recepție DS2038032894AR, recepționată la data de 16 februarie 2017.

Totodată, reclamanta a relevat că odată cu expedierea somației, a expediat în adresa pârâtului și actul de predare primire a lucrărilor din 14 decembrie 2016.

Astfel, SRL „Glasmet” a considerat că a întreprins toate măsurile de a înștiința FPC „ABC” SA despre existența datoriei și de a soluționa litigiul pe cale extrajudiciară, mai mult și telefonic a solicitat pârâtului să achite integral datoria.

A specificat că conform actului de verificare a decontărilor reciproce, FPC „ABC” SA datorează SRL „Glasmet” suma de 3544,97 de Euro.

La 23 iulie 2018, FPC „ABC” SA a depus cerere reconvențională împotriva SRL „Glasmet”, prin care a solicitat încasarea penalității contractuale în sumă de 3 787,20 de Euro; încasarea sumei de 1 987,88 de Euro, compusă din 804,98 Euro - avans restituit în parte, 882,90 de Euro - sumă care constituie îmbogățire fără justă cauză; 300 de Euro - reducere operată de SRL „Glasmet”; compensarea cheltuielilor de judecată în sumă de 8 848,96 de lei, compuse din 3 348,96 de lei - taxa de stat, 2 000 de lei - cheltuieli de asistență juridică și 1 500 de lei - cheltuieli de întocmire a actului de constatare de către executorul judecătoresc; obligarea SRL „Glasmet” să elibereze FPC „ABC” SA facturile fiscale aferente contractului de antrepriză nr. 07/2016.

Prin încheierea protocolară din 11 septembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central cererea reconvențională depusă de FPC „ABC” SA a fost primită spre examinare.

Prin cererea de concretizare din 02 octombrie 2018, FPC „ABC” SA a solicitat încasarea penalității contractuale în mărime de 31 685,55 de lei; sumei de 26 248,55 de lei, cu titlu de îmbogățire fără justă cauză; compensarea cheltuielilor de judecată în sumă de 8 948, 96 lei, compuse din 3 448,96 de lei, cu titlu de taxă de stat, 4 000 de lei cheltuieli de asistență juridică și 1 500 lei pentru întocmirea actului de constatare de către executorul judecătoresc; obligarea SRL „Glasmet” să înlăture viciile existente la ușile instalate la etajul 2 și 3 al imobilului (clădirii), din str. Sfatul Țării 14/1, mun. Chișinău, prin montare mânerelor de inox și amortizoarelor, care să ofere posibilitatea deschiderii și închiderii ușilor din exterior; obligarea SRL „Glasmet” să elibereze FPC „ABC” SA facturile fiscale aferente contractului de antrepriză nr. 07/2016.

Prin hotărârea din 08 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central a fost respinsă ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Glasmet”; a fost admisă integral cererea reconvențională depusă de FPC „ABC” SA împotriva SRL „Glasmet”; a fost încasat de la SRL „Glasmet” SRL în beneficiul FPC „ABC” SA penalitatea contractuală în mărime de 31 685,55 de lei și suma cu titlu de îmbogățire fără justă cauză în mărime de 26 248,55 de lei, taxa de stat în mărime de 1 883,02 de lei, cheltuieli pentru efectuarea actului de constatare a executorului judecătoresc în mărime de 1 500,00 lei și cheltuieli de asistență juridică în mărime de 4 000,00 de lei, iar în total suma de 65 317,12 lei; a

fost obligată SRL „Glasmet” să înlăture viciile existente la ușile instalate la etajul 2 și 3 a imobilului din str. Sfatul Țării nr. 14/1, mun. Chișinău, prin montarea mânerelor din inox și amortizoarelor, care să ofere posibilitatea deschiderii și închiderii ușilor din exterior; a fost obligată SRL „Glasmet” să elibereze FPC „ABC” SA facturile fiscale aferente contractului de antrepriză nr. 07/2016 din 04 iulie 2016.

Invocând ilegalitatea hotărârii primei instanțe, la 25 octombrie 2018, SRL „Glasmet”, reprezentată de avocatul Vitalii Mamaliga, a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, prin care a solicitat casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii inițiale și respingere a acțiunii reconvenționale.

Prin decizia din 21 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de SRL „Glasmet” și a fost menținută hotărârea din 08 octombrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Central.

Prin decizia suplimentară din 14 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost admisă cererea FPC „ABC” SA privind emiterea unei hotărâri suplimentare; a fost emisă decizie suplimentară prin care a fost încasat de la SRL „Glasmet” în beneficiul FPC „ABC” SA cheltuielile de asistență juridică suportate la examinarea cauzei în ordine de apel în sumă de 1 000 de lei.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a considerat ca fiind întemeiată concluzia primei instanțe de respingere a acțiunii inițiale și de admitere a acțiunii reconvenționale.

Concomitent instanța de apel a notat că prima instanță corect a reținut că calculul efectuat de SRL „Glasmet” privitor la volumul și costul lucrărilor efectuate este incorect, or, suprafața reală a fațadei din sticlă este de 102,13 m.p., fapt confirmat prin actul de constatare a faptelor și stărilor de fapt nr. 011a-10/2018 din 19 iulie 2018, întocmit de executorul judecătoresc Anghel Valentina, potrivit căruia s-a stabilit că suprafața totală a confecțiilor din aluminiu cu sticlă (vitrării) de la etajul 1, 2 și 3 a imobilului amplasat pe str. Sfatul Țării 14/1, mun. Chișinău constituie 137,48 m.p., iar suprafața totală a ușilor de la etajul 1, 2 și 3, inclusă în suprafața totală a confecțiilor din aluminiu cu sticlă (vitrării) a imobilului din str. Sfatul Țării 14/1, mun. Chișinău, constituie 35,35 m.p. Astfel, ușile care conțin elemente de vitralii (sticlă), prezintă un obiect separat al contractului, care are un preț net mai mare decât prețul unui metru pătrat de vitralii, considerent din care ultimele nu urmează a fi incluse în suprafața totală a vitraliilor. Pornind de la acest fapt, prima instanță a stabilit corect că urmare a excluderii din suprafața totală a vitraliilor, suprafața totală a ușilor (137,48 m.p. – 35,35 m.p.) suprafața totală a fațadei din sticlă (vitrării) constituie 102,13 m.p. Astfel, necățind la faptul că FPC „ABC” SA a achitat separat plata pentru confecționarea și montarea ușilor, SRL „Glasmet” a calculat și inclus suprafața ușilor în suprafața totală a fațadei clădirii (vitrării), cu toate că, fiecare din acestea constituie obiecte distincte ale contractului. Mai mult ca atât, actul de predare-primire pentru lucrări de confecționare a fațadei ventilate, conform anexei nr. 1 din 04 iulie 2016 la contractul nr. 07/2016, întocmit și prezentat instanței de SRL „Glasmet” suprafața totală a fațadei din sticlă constituie 138,61 m.p., iar potrivit aceluiași act de predare-primire, prezentat instanței de FPC „ABC” SA, suprafața totală a fațadei de sticlă constituie 139,1 m.p.

Totodată, instanța de apel a specificat că conform actului de predare-primire din 14 decembrie 2016, întocmit de SRL „Glasmet”, executorul predă uși cu deschidere interior 2 bucăți la prețul total de 804,98 Euro. Prin actul de verificare contabilă reciprocă, prezentat de SRL „Glasmet”, FPC „ABC” SA a achitat avansul în sumă de 804,98 Euro, însă, conform afirmațiilor FPC „ABC” SA, ușile montate nu corespund specificațiilor tehnice pentru a fi utilizate în mod corespunzător conform utilizării presupuse în baza contractului, dar și a utilizării obișnuite, deoarece ușile sunt instalate la etajul 2 și 3, permițând ieșirea la balconul clădirii, or, nu sunt dotate cu mecanisme pentru a fi posibil de deschis din exterior. Mai mult, prin actul de constatare din 17 aprilie 2017, s-a stabilit că ușile de la etajul 1 și 3 sunt executate din profil destinat pentru geamuri și furnitură pentru geam, fără mânere de inox și amortizoare, fără posibilitatea deschiderii din exterior. Iar, conform pct. 3 din Actul de constatare nr. 011a-10/2018, la ușile de la etajul 2 și 3 imobilului (clădirii), din str. Sfatul Țării 14/1, mun. Chișinău, nu a fost instalată furnitura necesară pentru a exista posibilitatea de deschidere din exterior.

În atare circumstanțe, reținând că părțile interpretează diferit condițiile contractului de antrepriză, cât și anexelor la acesta, inclusiv au divergențe și vizavi de volumul și calitatea lucrărilor efectuate de SRL „Glasmet”, ca executor, aceste divergențe în opinia instanței de apel, pot fi înlăturate doar prin efectuarea măsurărilor la fața locului și darea unei concluzii în acest sens de către specialiști licențiați în domeniu, însă nici una din părțile litigante nu au insistat asupra numirii unei expertize judiciare, iar, potrivit legii instanța de judecată nu are împuterniciri de a numi din oficiu expertize judiciare pentru soluționarea unor atare litigii.

Tot din considerentele enunțate supra, Colegiul Curții de Apel Chișinău a considerat că actul nr. 01 la-10/2018 din 19 iulie 2018 de constatare a faptelor și stările de fapt, întocmit de executorul judecătoresc Valentina Anghel, adică înscrisul pe care SRL „Glasmet” își argumentează poziția în favoare admiterii acțiunii inițiale și respingerii cererii reconvenționale, nu are o forță probatorie, or, nu executorul judecătoresc este persoana competentă de a constata atare fapte.

Cu referire la cerința FPC „ABC” SA de a încasa penalități contractuale și anume la prima întârziere a efectuării lucrărilor, instanța de apel a reținut că conform anexei nr. 1 la contractul nr. 07/2016 din 04 iulie 2016, părțile au convenit că SRL „Glasmet” va monta carcasa din aluminiu pe pereții construcției din beton, în termen de 21 zile de la momentul primirii primei tranșe a avansului în sumă de 13 150 de Euro, iar conform Actului de verificare al decontărilor reciproce, prezentat de SRL „Glasmet”, prima tranșă a avansului a fost recepționată la 15 iulie 2016, în sumă de 289 117,22 lei. Astfel, SRL „Glasmet” urma să finalizeze prima etapă a lucrărilor la 05 august 2016, totodată, conform extrasului din Cartea tehnică a construcției, SRL „Glasmet” a finalizat prima etapă a lucrărilor la 02 noiembrie 2016, înregistrând o restanță de 89 de zile.

Conform pct. 3.2 din contractul nr. 07/2016, părțile au convenit că în caz de încălcare a termenului de predare a rezultatelor antreprizei, executorul se obligă să achite beneficiarului o penalitate în mărime de 0,1 % pe zi, din suma avansului. Respectiv, reținând că de către FPC „ABC” SA a fost achitată suma avansului în 2 tranșe în mărime de 13 150 de Euro și 7 890 de Euro, confort Anexei nr. 1 la contractul de antrepriză 07/2016, penalitatea contractuală înregistrată de SRL „Glasmet” în calitate de executor a lucrărilor pentru 89 de zile de întârziere, a constituit suma de 25 730,79 de lei.

Referitor la a doua întârziere a efectuării lucrărilor, conform anexei nr. 1 la contractul nr. 07/2016, părțile au convenit că SRL „Glasmet”, urma să execute în mod integral lucrările rămase în termen de 14 zile de la recepționarea tranșei nr. 2.

La acest capitol instanța de apel a notat că conform actului de verificare al decontărilor reciproce, SRL „Glasmet” a recepționat din partea FPC „ABC” SA la 06 octombrie 2016 tranșa nr. 2 a avansului, în sumă de 175 145,38 de lei. Având în vedere termenul de 14 zile care a început a curge de la 07 octombrie 2016 și cele 7 zile de grație de care a beneficiat SRL „Glasmet”, ultima în calitate de executor, urma să finalizeze lucrările în termen de 21 de zile, de la momentul recepționării tranșei nr. 2 a avansului la 27 octombrie 2016. Conform extrasului din cartea tehnică, de facto, ultima etapă a lucrărilor a fost finisată la 30 noiembrie 2016, înregistrând o restanță de 34 zile, astfel, penalitatea contractuală înregistrată de SRL „Glasmet” în calitate de executor al lucrărilor pentru 34 de zile, a constituit suma de 5 954,76 de lei.

De asemenea, instanța de apel a considerat neîntemeiate alegațiile apelantei, precum că reținerea executării lucrărilor a fost condiționată de faptul că în perioada lunilor august - octombrie 2016, FPC „ABC” SA a efectuat cu propriile resurse lucrări de termoizolare a clădirii, deoarece poartă un caracter pur declarativ, iar FPC „ABC” SA a invocat că lucrările de termoizolare a clădirii nu a fost un impediment în executarea de către SRL „Glasmet” a lucrărilor conform contractului de antrepriză sus menționat.

La 24 mai 2019, SRL „Glasmet”, reprezentată de avocatul Vitalii Mamaliga, a depus cerere de recurs împotriva deciziei din 21 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău și a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii inițiale și respingere a acțiunii reconvenționale.

În motivarea recursului a indicat că nu este de acord cu decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pe care le consideră neîntemeiată și pasibile casării.

Recurenta în susținerea poziției au relatat că instanțele de judecată la adoptarea soluției au interpretat eronat normele de drept procedural și material, nu au aplicat noimele juridice ce se impuneau a fi aplicate în speță, precum și au dat o apreciere eronată materialului probator prezentat la actele cauzei.

La 11 iunie 2019, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimitei FPC „ABC” SA copia cererii de recurs depuse de SRL „Glasmet”, împotriva deciziei din 21 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 239).

Intimata FPC „ABC” SA la 30 august 2019 a depus referință, prin care și-a exprimat dezacordul cu recursul declarat și a solicitat respingerea acestuia cu încasarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în cadrul instanței de recurs în sumă de 1 000 de lei.

În contextul prevederilor art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 21 februarie 2019.

Materialele cauzei atestă expedierea participanților la proces a copiei deciziei și deciziei suplimentare prin scrisoarea de însoțire din 27 martie 2019 (f.d. 223), dar la materialele cauzei lipsește dovada de recepționare a acestora.

Astfel, recursul declarat la 24 mai 2019, este în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2), (3) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Prin încheierea din 10 iulie 2019 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de SRL „Glasmet”, reprezentată de avocatul Vitalii Mamaliga, a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În corespundere cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În baza art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Examinând recursul declarat de SRL „Glasmet”, reprezentată de avocatul Vitalii Mamaliga, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia și decizia suplimentară a instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În sensul art. 432 alin. (1) - (2), (4) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural. Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; b1) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională; c) a interpretat în mod eronat legea; d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Materialele cauzei atestă că la 04 iulie 2016, SRL „Glasmet” și FPC „ABC” SA au încheiat contractul de antrepriză nr. 07/2016, cu anexele nr. 1 și nr. 2 din aceeași dată, prin care SRL „Glasmet”, în calitate de executor, și-a asumat obligația să execute lucrări de producere și montare a ușilor și ferestrelor de fațadă la

obiectul din str. Sfatul Țării 14/1, mun. Chișinău, iar FPC „ABC” SA, în calitate de beneficiar, și-a sumat obligația să recepționeze lucrările și să achite costul acestora.

Conform pct. 2.3 din contractul de antrepriză nr. 07/2016 din 04 iulie 2016, obiectul contractului a constituit producerea cu ulterioara trecere din proprietatea executorului în proprietatea beneficiarului a următoarelor bunuri: ferestre, uși și fațade și a serviciilor: confecționarea și montarea tâmplăriei din aluminiu, înscrise în anexe, care fac parte componentă din contract, după ce beneficiarul va plăti prețul convenit.

În corespundere cu anexa nr. 1 la respectivul contract, SRL „Glasmet” s-a obligat să execute următoarele lucrări de antrepriză: producerea și montarea (inclusiv materiale) a fațadei din sticlă, la obiectul beneficiarului FPC „ABC” SA, care includea confecționarea și montarea tâmplăriei din aluminiu, montarea fațadei din sticlă (imitație de structură, perimetru-capac clasic), sistemul din aluminiu „Alutech”, culoare profil: interior/ exterior RAL – 8014, geam termopan: parter-Izosol 6 mm + Float 6 mm (transparent) etajul I, II - Helio Grey 6 mm + 6 Float (tonat), cu suprafața de 147 m.p., la prețul de 127 Euro/ m.p.; confecționarea și montarea ușilor glisante GS 106 (6 bucăți), culoare profil interior/ exterior RAL – 8014, la prețul de 980 de Euro/buc.; construcția și montarea ușă-dublă (2 bucăți), culoare profil interior/ exterior RAL-8014, la prețul de 810 Euro/buc.; confecționarea și montarea ușă ordinară (1 bucată), culoare profil interior/ exterior RAL-8014, la prețul de 560 Euro/buc.; confecționarea și montarea ușilor cu deschidere în interior (etaj I, II) (2 bucăți), culoare profil interior/ exterior RAL-8014, la prețul de 427 Euro/buc.

Conform capitolului IV al anexei nr. 1 la contractul nr. 07/2016 din 04 iulie 2016, suma totală a lucrărilor de antrepriză (confecționare și montare) a constituit suma de 26 300 de Euro, inclusiv TVA. Suma lucrărilor indicate în anexă fiind aproximativă, urmând a fi stabilită la final, conform actelor de îndeplinire cantitativă a lucrărilor, suma neputând fi modificată pe parcursul executării antreprizei, cu excepția cazului când părțile vor conveni altfel, întocmind în acest sens un acord în scris.

Astfel, conform actului de predare-primire pentru lucrări de confecționare a fațadei vitrate și ventilate conform Anexei nr. 1 din 04 iulie 2016 la contractul nr. 7/2016 din 04 iulie 2016, întocmit de SRL „Glasmet”, suprafața fațadei din sticlă a constituit 139,1 m.p., iar prețul total al lucrărilor a constituit suma de 24 584,97 de Euro.

Tot actele cauzei denotă că la 12 februarie 2018, SRL „Glasmet” a depus cerere de chemare în judecată împotriva FPC „ABC” SA, prin care a solicitat încasarea datoriei în sumă de 3 544,97 de Euro, cheltuielile de judecată compuse din taxa de stat în sumă de 2 203,40 lei.

Ulterior, la 23 iulie 2018, FPC „ABC” SA a depus cerere reconvențională împotriva SRL „Glasmet”, prin care a solicitat încasarea penalității contractuale în sumă de 3 787,20 de Euro; încasarea sumei de 1 987,88 de Euro, compusă din 804,98 Euro - avans restituit în parte, 882,90 de Euro - sumă care constituie îmbogățire fără justă cauză; 300 de Euro - reducere operată de SRL „Glasmet”; compensarea cheltuielilor de judecată în sumă de 8 848,96 de lei, compuse din 3 348,96 de lei - taxa de stat, 2 000 de lei - cheltuieli de asistență juridică și 1 500 de lei - cheltuieli de întocmire a actului de constatare de către executorul judecătoresc;

obligarea SRL „Glasmet” să elibereze FPC „ABC” SA facturile fiscale aferente contractului de antrepriză nr. 07/2016.

Prima instanță prin hotărârea din 08 octombrie 2018 a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Glasmet”; a admis integral cererea reconvențională depusă de FPC „ABC” SA împotriva SRL „Glasmet”; a încasat de la SRL „Glasmet” SRL în beneficiul FPC „ABC” SA penalitatea contractuală în mărime de 31 685,55 de lei și suma cu titlu de îmbogățire fără justă cauză în mărime de 26 248,55 de lei, taxa de stat în mărime de 1 883,02 de lei, cheltuieli pentru efectuarea actului de constatare a executorului judecătoresc în mărime de 1 500,00 lei și cheltuieli de asistență juridică în mărime de 4 000,00 de lei, iar în total suma de 65 317,12 lei; a obligat SRL „Glasmet” să înlăture viciile existente la ușile instalate la etajul 2 și 3 a imobilului din str. Sfatul Țării nr. 14/1, mun. Chișinău, prin montarea mânerelor din inox și amortizoarelor, care să ofere posibilitatea deschiderii și închiderii ușilor din exterior; a obligată SRL „Glasmet” să elibereze FPC „ABC” SA facturile fiscale aferente contractului de antrepriză nr. 07/2016 din 04 iulie 2016.

Invocând ilegalitatea hotărârii primei instanțe, la 25 octombrie 2018, SRL „Glasmet”, reprezentată de avocatul Vitalii Mamaliga, a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, prin care a solicitat casarea acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii inițiale și respingere a acțiunii reconvenționale.

Fiind investită cu examinarea apelului prin decizia din 21 februarie 2019 a respins apelul declarat de SRL „Glasmet” și a menținut hotărârea din 08 octombrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central.

Prin decizia suplimentară din 14 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost admisă cererea FPC „ABC” SA privind emiterea unei hotărâri suplimentare; a fost emisă decizie suplimentară prin care a fost încasat de la SRL „Glasmet” în beneficiul FPC „ABC” SA cheltuielile de asistență juridică suportate la examinarea cauzei în ordine de apel în sumă de 1 000 de lei.

În speță, Colegiul menționează că instanțele de judecată inferioare au argumentat că calculul efectuat de SRL „Glasmet” privitor la volumul și costul lucrărilor efectuate este incorect, deoarece, suprafața reală a fațadei din sticlă este de 102,13 m.p., fapt confirmat prin actul de constatare a faptelor și stărilor de fapt nr. 011a-10/2018 din 19 iulie 2018, întocmit de executorul judecătoresc Anghel Valentina, conform căruia s-a stabilit că suprafața totală a confecțiilor din aluminiu cu sticlă (vitrării) de la etajul 1, 2 și 3 a imobilului din str. Sfatul Țării 14/1, mun. Chișinău a constituit 137,48 m.p., iar suprafața totală a ușilor de la etajul 1, 2 și 3 inclusă în suprafața totală a confecțiilor din aluminiu cu sticlă (vitrării) a imobilului constituie 35,35 m.p., astfel, ușile care conțin elemente de vitralii (sticla reprezintă un obiect separat al contractului, care are un preț net mai mare decât prețul unui metru pătrat de vitralii, considerent din care ultimele nu urmează a fi incluse în suprafața totală a vitraliilor.

La acest aspect, Colegiul consideră prematură concluzia instanțelor de judecată precum că din suprafața totală a fațadei trebuie exclusă suprafața ușilor, care după părerea acestora suprafața fațadei constituie doar 102,13 m.p. și suprafața ușilor constituie 35,35 m.p., calcul prezentat conform Actului de constatare din 17 aprilie 2017 întocmit de reprezentanții FPC „ABC” SA, fără participarea SRL „Glasmet”.

Or, conform contractului de antrepriză nr. 07/2016 din 04 iulie 2016 și anexa nr. 1 Părțile contractului au prevăzut că confecționarea și montarea fațadei vitrate este un obiect aparte al contractului de antrepriză cu suprafața estimativă de 147 m.p., fapt confirmat prin schița semnată de ambele părți la 05 septembrie 2016 (f.d. 79), totodată ușile glisante/ ordinare fiind și ele obiect al contractului aparte.

Mai mult, instanța reține că Actul de constatare a faptelor și stărilor de fapt nr. 011a-10/2018 din 19 iulie 2018, întocmit de executorul judecătoresc Valentina Anghel, denotă că suprafața fațadei imobilului din str. Sfatul Țării 14/1, mun. Chișinău constituie 137,8 de m.p. și suprafața ușilor constituie 35,55 m.p., în total 11 bucăți, constatări ce corespund și cu Actul de îndeplinirea lucrărilor nr. 1 din 14 decembrie 2016 întocmit de SRL „Glasmet” (f.d. 69).

Totodată, este de menționat că însăși FPC „ABC” SA în cartea tehnică a construcției la pagina 16 a indicat că a fost montată fațada vitrată cu suprafața de 139 m.p. (f.d. 100)/p, prin urmare măsurările din Actul de constatare a volumului de lucrări executate întocmit de către reprezentanții FPC „ABC” SA în data de 17 aprilie 2017 este în contradicției cu Actul de constatare a faptelor și stărilor de fapt nr. 011a-10/2018 din 19 iulie 2018, întocmit de executorul judecătoresc Valentina Anghel, și înscrisurile executate în Cartea tehnică a construcției din str. Sfatul Țării 14/1, mun. Chișinău.

Cu referire la acțiunea reconvențională, instanța de recurs relevă că instanțele de judecată nu au dat o apreciere, clară, certă materialului probator, fapt care a dus la o concluzie prematură, în cazul în care nu au reținut spre examinare argumentele SRL „Glasmet”, prin care a indicat că întârzierea lucrărilor a survenit din vina FPC „ABC” SA, precum și li-a lăsat fără apreciere.

De altfel, Colegiul reține că conform art. 725 Cod civil (în redacția anului 2002), contractul trebuie interpretat pe principiile bunei-credințe. Contractul se interpretează după intenția comună a părților, fără a se limita la sensul literal al termenilor utilizați.

Conform art. 726 din Codul civil (în redacția anului 2002), la interpretarea contractului se va ține cont de natura lui, de circumstanțele în care a fost încheiat, de interpretarea care este dată acestuia de către părți sau care poate fi dedusă din comportamentul lor de până la și de după încheierea contractului, precum și de uzanțe.

Prin prisma normelor precitate, instanța de recurs menționează că instanțele de judecată urmau să analizeze argumentele participanților la proces multiaspectual, în cazul în care din materialele cauzei se denotă cert divergențe ce țin de calitatea și cantitatea lucrărilor.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că decizia instanței de apel, trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clară, înțeleasă de părțile implicate în proces, și să răspundă în mod expres la toate cererile și obiecțiile formulate de apelant și intimat (Principiul nr. 6 al Recomandării nr. R (84) 5 privind principiile de procedură civilă menite pentru ameliorarea justiției adoptată de Comitetul Miniștrilor al Consiliului European la 28 februarie 1984). Formulările din conținutul deciziei trebuie să corespundă exigențelor de corectitudine, certitudine, deplinătate, claritate, consecutivitate, logică, elocvență, lipsă de rezerve (necondiționalitate), oficialitate și relevanță.

În conformitate cu art. 118 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

În același timp, în conformitate cu art. 373 alin. (1), (2) și (3) Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în norma enunțată, instanța de recurs reține că contrar acestor prevederi, instanța de apel judecând apelul a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor cauzei, fără a examina legalitatea și temeinicia hotărârii supusă apelului sub toate aspectele, în raport cu regulile și legislația ce guvernează litigiul în cauză, precum și explicațiile apelantului și a intimaiților expuse atât în prima instanță, cât și în instanța de apel.

În asemenea împrejurări, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție relevă că contrar normelor sus-citate, instanța de apel, judecând apelurile nu a dat apreciere tuturor probelor din materialele cauzei, în raport cu cele invocate, iar ca rezultat a evitat combaterea alegațiilor expuse pe parcursul examinării cauzei de către părți.

Astfel, instanța de recurs conchide că soluția instanței de apel este una pripită, deoarece rezultă din nedeterminarea exactă a naturii juridice a litigiului, criteriu, care presupune prin sine lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele, mai mult că concluziile instanței de apel sunt bazate pe o apreciere arbitrară a materialului probator, fapt ce vine în contradicție cu normele de drept procedural.

Pentru început, instanța de recurs consideră necesar de a reitera că legislația procedural-civilă consacră principiul general după care orice hotărâre judecătorească trebuie să fie motivată și să reprezinte premisa pentru soluția din dispozitiv.

Această dispoziție este dictată atât în interesul unei bune administrări a justiției și încrederii ce trebuie să inspire justițiabililor, cât și pentru a se da instanțelor superioare posibilitatea de a controla judecata primelor instanțe.

Pentru satisfacerea acestui principiu, judecătorii fondului sunt datori să arate motivele de fapt și de drept care au format convingerea lor, să enunțe cele constatate și dovezile care au determinat-o.

În acest sens, legiuitorul a investit apelul cu efect devolutiv, care presupune două limite raționale: *tantum devolutum quantum appellatum*, adică instanța de apel rejudecă în fapt și în drept, ceea ce apelantul a înțeles să atace din hotărârea primei instanțe, fiind o consecință a principiului disponibilității care guvernează procesul civil și *tantum devolutum quantum iudicatum*, unde instanța de apel, efectuează o

nouă examinare în fond, dar și exercită controlul judiciar complet, în fapt și în drept, asupra ceea ce a hotărât prima instanță.

Mai mult, Colegiul notează că acțiunea civilă este ansamblul mijloacelor procesuale consacrate și garantate, pentru apărarea prin intermediul instanței de judecată în ordinea stabilită de lege a dreptului subiectiv prezumat încălcat sau prezumat contestat. Acțiunea civilă constă din trei elemente interdependente: obiectul, temeiul și părțile acțiunii.

La rândul său, obiectul acțiunii civile îl formează pretențiile reclamantului față de pârât, adresate instanței de judecată în scopul apărării propriilor drepturi și care rezultă din raportul material-litigios și în privința cărora instanța de judecată urmează să se expună prin hotărâre.

Prin urmare, instanței de judecată îi revine o deosebită atenție de a determina raportul material-litigios dintre părți întru constatarea corectă a specificului obiectului acțiunii civile și temeiului acesteia.

Or, reieșind din acestea, instanța de judecată urmează să stabilească obiectul probațiunii pe cauza dedusă judecării, circumstanță care presupune în sine conturarea faptelor juridice prin care se justifică pretențiile și obiecțiile părților și fără de care este imposibilă soluționarea justă a litigiului.

Cu atât mai mult că art. 239 Cod de procedură civilă, prevede că hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanța și pe probele cercetate în ședința de judecată.

În această ordine de idei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că instanța de apel a examinat cauza doar în baza argumentelor apelantei, fără a reține spre examinare și argumentele intimaiților, fapt ce denotă că ultimii nu ai fost auziți de instanța de apel într-un mod echitabil, fără a le fi respectate garanțiile prevăzute la art. 6 din Convenție, deși art. 9 alin. (1) Cod de procedură civilă, stabilește că instanței judecătorești îi revine un rol dirigiuitor în organizarea și desfășurarea procesului, ale cărui limite și al cărui conținut sunt stabilite de prezentul cod și de alte legi.

Conjunctura descrisă supra profilează faptul că instanța de apel nu a exercitat un control judiciar complet, în fapt și în drept, cu respectarea efectului devolutiv al apelului, asupra ceea ce a hotărât prima instanță, iar drept consecință a interpretat și aplicat în mod eronat normele de drept material și procedural pertinente speței, fapt ce a succedat adoptarea unei soluții nemotivate.

La caz, Colegiul învederează jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care statuează că întinderea motivării depinde de diversitatea mijloacelor pe care o parte le poate ridica în instanță, precum și de prevederile legale, de obiceiuri, de principiile doctrinale și de practicile diferite privind prezentarea și redactarea sentințelor și hotărârilor în diferite state (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Van den Hurk împotriva Olandei din 19 aprilie 1994, paragraful 61). Pentru a răspunde cerințelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidențieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esențiale ce i-au fost prezentate (Boldea împotriva României din 15 februarie 2007, paragraful 29; Helle împotriva Finlandei din 19 februarie 1997, paragraful 60).

La capitolul legalității hotărârilor instanței de judecată, jurisprudența CtEDO în repetate rânduri a statuat necesitatea motivării hotărârilor instanței, unde funcția unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite.

Dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse. CtEDO a menționat că, este motivată în mod corespunzător o decizie care permite părților să facă uz efectiv de dreptul lor de a face apel (Hirvisaari împotriva Finlande).

Se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce în speță lipsește.

La caz, este evident că constatările instanței de apel nu conțin o argumentare clară, bazată pe suportul probator existent la materialele cauzei, din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției emise, astfel încât instanța de recurs fiind în dificultate de a exercita controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea soluției adoptate.

Coroborând circumstanțele ce preced, instanța de recurs conchide necesitatea casării deciziei din 21 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, deoarece soluția instanței de apel este bazată pe neelucidarea circumstanțelor speței și aprecierea eronată a normelor de drept material.

Dat fiind faptul că instanța de apel a emis o decizie neîntemeiată, dictată de concluzii nemotivate și nu a elucidat toate circumstanțele pertinente speței, iar lichidarea acestor lacune în cadrul procedurii de examinare în recurs nu este posibilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia necesității admiterii recursului și casării deciziei din 21 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Totodată, necătînd la faptul că recurentul nu a solicitat și casarea deciziei suplimentare a instanței de apel, Colegiul consideră necesar a casa și decizia suplimentară din 14 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-au încasat cheltuielile de acordare a asistenței juridice pentru examinarea cauzei în instanța de apel, deoarece odată cu casarea deciziei din 21 februarie 2019 a instanței de apel, menținerea acesteia este inoportună.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de circumstanțele constatate și concluziile deduse de instanța de recurs și reexaminând cauza, să emită o hotărâre legală și întemeiată cu respectarea normelor de drept material și procedural pertinente speței.

În conformitate cu art. 442, 444, 445 alin. (1) lit. c) și alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Glasmet”, reprezentată de avocatul Vitalii Mamaliga.

Se casează integral decizia din 21 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău și decizia suplimentară din 14 martie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Glasmet” împotriva Firmei de Producție și Comerț „ABC” Societate pe Acțiuni cu privire la încasarea datoriei și cheltuielilor de judecată, și la cererea

reconvențională depusă de Firma de Producție și Comerț „ABC” Societate pe Acțiuni împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Glasmet” cu privire la încasarea penalității contractuale, sumei cu titlu de îmbogățire fără justă cauză, cheltuielile de judecată, obligarea înlăturării viciilor și eliberarea facturilor fiscale aferente contractului de antrepriză, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecători.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,  
judecătorul

Tatiana Vieru

judecătorii

Nina Vascan

Dumitru Mardari

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat